

20. maj 2009

Til

Justitsministeriet
att.: kontorchef Lennart Houman

Kreditaftalelovens § 15 bør ændres, så der ikke forskelsbehandles mellem banker og finansieringsselskaber hvad angår muligheden for at foretage rente- (og gebyr) ændringer i forbrugerforhold – ændringen er også nødvendiggjort af det nye forbrugerkreditdirektiv

Den nuværende bestemmelse i kreditaftalelovens § 15 om mulighed for renteændringer i (variabelt forrentede) kreditaftaler med forbrugere stiller skrapere krav til finansieringsselskaber end banker. Finansieringsselskaber har kun mulighed for at aftale variabelt forrentede kreditter i det omfang variabiliteten er knyttet op på et officielt renteindeks som fx Nationalbankens diskonto. Det samme gælder i øvrigt for gebyrer tilknyttet kreditaftalen.

Bestemmelsen lyder således:

§ 15, stk. 2

”Medmindre kreditgiver er et godkendt pengeinstitut, realkreditinstitut eller kreditinstitut, kan det alene aftales, at renten helt eller delvis skal variere med størrelsen af Nationalbankens diskonto eller lignende forhold, som kreditgiver er uden indflydelse på”.

§ 15, stk. 3

”Stk. 1-2 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andre kreditomkostninger end renten”.

I tidens turbulente finansielle marked afspejler Nationalbankens diskonto eller andre officielle renteindeks ikke det enkelte finansieringsselskabs reelle fundingomkostninger. Det bevirker, at finansieringsselskaber ikke har mulighed for at regulere rentesatsen i det løbende, individuelle kundeforhold, således at renten afspejler selskabets reelle omkostninger ved lånet.

Der er tale om en præceptiv forbrugerbeskyttelse, hvorfor problemet gør sig gældende både for eksisterende og nye aftaler med forbrugere. Det bevirker, at finansieringsselskaberne har meget vanskeligt ved at tilrettelægge variabelt forrentede udlån til forbrugere og stilles ringere i konkurrence med bankerne. Det, der skulle have været en beskyttelse af forbrugerne, får dermed den stik modsatte effekt i form af en begrænsning af konkurrencen.

For Finans og Leasing, som er interesseorganisation for en række banker og finansieringsselskaber, som udbyder sikrede lån (billån) og blankolån (forbrugslån) til

forbrugere er det helt afgørende ikke mindst i lyset af den nuværende finansielle krise, at denne forskelsbehandling snarest muligt afskaffes.

Den nuværende finansielle krise har accentueret, at reglen bør ændres, hvilket har udvirket denne henvendelse til Justitsministeriet. Tidligere kunne finansieringsselskaber nødtvunget leve med reglen, om end den diskriminerede dem i forhold til banker. Men i og med at den finansielle krise har bevirket, at der ikke findes officielle renteindeks som afspejler finansieringsselskabernes faktiske fundingomkostninger, er det nu strengt nødvendigt, at reglen ændres. Det bemærkes i den forbindelse, at det er umuligt at sige, hvornår vi kommer tilbage til "normale tilstande" hvad angår fundingmulighederne. Og selv når man ser bort fra dette spørgsmål, er der god grund til at ændre reglen, så den ikke skelner mellem banker og finansieringsselskaber.

Reglen er et rent dansk fænomen, som ikke er knyttet op på krav fra EU. Således indeholder det nye forbrugerkreditdirektiv fra 2008, som netop er ved at blive implementeret i en arbejdsgruppe i Justitsministeriet, ikke nogen bestemmelser herom. Vi er således frit stillet til at bestemme retstilstanden på dette område i Danmark.

I det nye direktiv sondres der ikke mellem banker og andre kreditgivere hvad angår muligheden for at anvende renteindeks. Se bl.a. art. 10, nr. 2, litra f) "... og et eventuelt indeks eller en eventuel referencesats" og artikel 11, nr. 2, om krav om oplysning til forbrugeren om renteændringer, at der ikke er forskel på, hvilken referencerente, som banker henholdsvis finansieringsselskaber kan hæfte aftalen op på – "Parterne kan dog i kreditaftalen fastsætte, at de i stk. 1 omhandlede oplysninger gives til forbrugeren med jævne mellemrum i de tilfælde, hvor ændringen i debitorrenten skyldes en ændring i en referencesats, den nye referencesats er gjort tilgængelig for offentligheden på passende vis, og oplysninger om den nye referencesats også er tilgængelig hos kreditgiveren". (Lignende bestemmelser om referencesatser fandtes ikke i det nugældende direktiv, hvorfor vi tidligere har været frit stillet til at have bestemmelser herom). Dette betyder efter Finans og Leasings opfattelse, at forskelsbehandlingen i § 15 mellem banker og finansieringsselskaber ikke længere kan opretholdes, da den er i strid med direktivet. Vi foreslår derfor, at en ændring af bestemmelsen tages med i det lovforslag til ændring af kreditaftaleloven, som en arbejdsgruppe i Justitsministeriet for tiden er ved at forberede med henblik på at implementere et nyt direktiv på området. For det tilfælde at ministeriet ikke er enig i denne betragtning gøre følgende yderligere betragtninger:

Uanset, om man er organiseret som bank eller finansieringsselskab, skal man leve op til en lang række forbrugerbeskyttende bestemmelser fx i kreditaftaleloven, markedsføringsloven (hvor adgangen til at foretage gebyrændringer er reguleret i § 15), prisoplysningsreglerne, forbrugerftalelovens regler om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser m.v. Flere af disse regler er kommet til efter kreditaftalelovens § 15. Banker er omfattet af god skik-regler, som bl.a. indeholder en regel om adgangen til at foretage renteændringer (bek. nr. 1222 af 19. oktober 2007 § 6, stk. 3 og 4). Denne regel er imidlertid alene en gengivelse af gældende ret jf. Sø- og Handelsrettens afgørelse fra 1999, hvorefter man ikke må have arbitrære renteændringsvilkår. Uanset, at finansieringsselskaber ikke er omfattet af god skik-reglerne,

Finans og Leasing

Interesseorganisation for danske finansieringsselskaber

Bernhard Bangs Allé 39
2000 Frederiksberg C
Telefon: +45 36 72 55 80
post@finansogleasing.dk
www.finansogleasing.dk
CVR nr. 75 36 12 11

som alene gælder for virksomheder omfattet af lov om finansiel virksomhed, gælder dette krav derfor også, idet det følger af retspraksis.

Det fremgår af prof. Lennart Lynge Andersens kommentar til Lov om Kreditaftaler, at forskelsbehandlingen i § 15 oprindeligt blev begrundet i, at banker er ”underlagt særligt tilsyn”. Hertil bemærkes, at hvad angår offentligt tilsyn med de forbrugerbeskyttende reglers opfyldelse, er det Finans og Leasings oplevelse, at Forbrugerombudsmandens tilsyn med finansieringsselskaberne ikke er mindre strikt end Finanstilsynets tilsyn med bankerne hvad angår renteændringsvilkår m.v.

Der er derfor efter Finans og Leasings opfattelse i dag ingen reel begrundelse for forskelsbehandlingen i Kreditaftalelovens § 15.

Til illustration af hvor kunstig sondringen mellem banker og finansieringsselskaber i kreditaftaleloven virker, bemærkes det, at der i Finans og Leasings medlemskreds findes en række selskaber (ca. 25), som foretager pengeudlån til forbrugere dels som billån dels som forbrugslån. Nogle er finansieringsselskaber og datterselskaber af banker, mens andre er organiseret som banker, uanset at de sidstnævnte ikke modtager indlån. Der er ingen reel begrundelse for, at disse selskaber skal være stillet forskelligt, hvad angår muligheden for at foretage renteændringer.

Finans og Leasing finder det derfor helt afgørende, at bestemmelsen hurtigst muligt ændres/afskaffes, således at banker og finansieringsselskaber ligestilles.

Vi beder om, at der snarest optages dialog om emnet. Der kan tages kontakt til undertegnede herom.

Med venlig hilsen

Christian Brandt

Direktør for Finans og Leasing